

Evoluția insignei Organizației Pionierilor din România (1949 - 1989)

Radu Tabără¹
radutabara@yahoo.com

Keywords: *communist children and youth organizations, Pioneers' Organization, Socialist Republic of Romania, Popular Republic of Romania, pioneer's insignia, exonomia/phaleristics.*

Summary: *Pioneers Organization was established in 1949 as a mass political organization for school children, under the control of the Romanian Workers' Party (later renamed the Romanian Communist Party). Prior to 1966 the organization's members were children aged between 9 and 14 years old, and since 1966 the age at which children became pioneers was lowered to 7 years, addressing the school children from the 2nd to the 8th grades.*

Similarly to other mass organizations the Pioneers Organization adopted an insignia that was considered to be representative for the purposes of the Organization. It also had the role to acknowledge the bearer's membership to the Organization. We have to bear in mind that the situation with the Pioneers Organization was slightly atypical as the central element that certified the membership was not the badge, but the red pioneer's scarf. Badges used by the Pioneers Organization over the time can be divided into two categories, depending on the time they were used and the model used. The first category includes the two pins used in the period 1949-1966 and the second the badge used during the Socialist Republic of Romania (1966-1989).

All three types of badges used by the Pioneers Organization over the years have sought to play by the model adopted, the ideals that were to inspire and guide the pioneers, but also the political developments. The strong connection between the Organization and the political climate inside Romania can be traced through the evolution of the badge, which was marked by three major events.

The badge used between 1949 and 1957 (fig. 1-3) was marked by a strong Soviet influence both in terms of appearance and symbolism, the Soviet influence being very strong in all areas in the period following the establishment of communism in Romania.

The badge brought together a number of communist ideals which were considered that should be learned by the children. These ideals were represented by industrialization and the working class (the gear wheel), increased productivity in agriculture and peasants (the ears of wheat) and communism (the crossed hammer and sickle). The inscription "Always forward" was the answer to the motto of the pioneers used in this period "For the cause of Lenin and Stalin forward!" It should be noted that although the badge was addressed to pupils there is no item on it that mind remind us of school.

The insignia used between 1957 and 1966 (fig. 5-6) is similar to the previous model the only change being the replacement of the text "Always forward" with "I am always ready", which was the response to the new slogan of the pioneers "To fighting for the

¹ **Tabără Radu**, locotenent în cadrul MAPN, doctorand la Universitatea Națională de Apărare „Carol I”, București.

cause of the Romanian Workers' Party, be ready!" The badge was adopted in the process of de-Stalinization of the country and adaptation of the Pioneers Organization to this trend.

The inclusion of the pioneer's response to the Organizations motto on the badge that was supposed to be worn daily was a propaganda mean that aimed at keeping the communist ideals in the attention of the children. This was also a mean to facilitate their political-ideological indoctrination.

The third version of the badge (fig. 7-22), used between 1966 and 1989, was a reflection of the cooling of relations between Romania and the USSR and the adoption of a more nationalist orientation. There is a certain depolitization of the badge by removing the communist symbols and replacing them with an open book in order to suggest that the pioneers were school children and the main task of the Pioneers Organization was to guide and help them during their first school years. Another important change is the inclusion on the Romanian national flag on the badge, which may be interpreted as a statement that the organization acted in order to defend national interests and values, without being influenced by foreign factors (namely the Soviet model). The large existing variety for this type of badge was generated by the long period it was in use (23 years) and that it was issued in large numbers in different workshops, each workshop making their own molds.

Badge was awarded to all the pioneers after entering the Organization and was worn on the left side of the chest. In the early years of the Organization there were numerous problems in supplying the pioneers with badges because reduced production. To compensate for this deficiency local organizations have tried to produce badges by their own means (fig. 2-3). Over time the situation has improved considerably, the insignia being produced in sufficient numbers.

Considerații introductive

Organizația Pionierilor a fost înființată în 1949, ca organizație politică de masă a școlărilor, subordonată Partidului Muncitoresc Român și coordonată direct de Uniunea Tineretului Muncitor. Statutele organizației din perioada Republicii Populare Române prevedeau că organizația avea rolul de a ajuta Partidul Muncitoresc Român și Uniunea Tineretului Muncitor la „educarea copiilor pentru a deveni constructori de nădejde ai societății socialiste (...) în spiritual dragostei fierbinți și a devotamentului față de patria noastră – Republica Populară Română și harnicul nostru popor muncitor”². Pe lângă încurajarea obținerii de rezultate școlare bune, Organizația mai avea și rolul de a organiza timpul liber al pionierilor și de a atrage școlarii spre cercurile pionierești, inițierea de competiții și excursii. O altă sarcină importantă consta în pregătirea pionierilor pentru a deveni membri ai Uniunii Tineretului Muncitor.

Regulamentele și statutele organizației emise după 1966, când Organizația Pionierilor a fost trecută în subordinea nemijlocită a Partidului Comunist Român, au suferit modificări, accentul fiind pus pe pregătirea școlară și patriotică a membrilor, aspectele referitoare la Partidului Comunist Român fiind mai puține. Un argument este și faptul că referirile politice nu mai apar în primele articole ale statutelor, cum se întâmpla în perioada anterioară, ci spre finalul părții introductive. De asemenea sintagma „organizație politică de masă” este înlocuită cu cea de „organizație revoluționară de masă”, prin-

² Regulamentul 1959, p. 4-5.

cipalul său rol fiind de a „contribui alături de școală și familie, la educarea și formarea tinerei generații”³.

Anterior anului 1966, din organizație făceau parte copii cu vârste cuprinse între 9 și 14 ani, iar după 1966 vârsta la care copii erau primiți în rândurile pionierilor a fost coborâtă la 7 ani, adresându-se școlarii din clasele II–VIII. În cursul clasei a VIII-a, de regulă în trimestrul II, ieșeau din pionierat și deveneau membri ai Uniunii Tineretului Muncitor (sau Comunist, în funcție de denumirea purtată de această organizație). Școlarii care doreau să devină pionieri trebuiau să se adreseze verbal conducerii detașamentului sau unității de pionieri din care urmau să facă parte. Primirea în organizație se făcea în mod festiv, după un ceremonial stabilit prin regulamente. Evenimentul se recomanda să se desfășoare la monumente istorice, fabrici considerate reprezentative pentru industria socialistă, muzee, unități militare, etc., dar, în practică, erau frecvente cazurile în care ceremonia se desfășura în sălile de clasă. În cursul ceremoniei, după primirea cravatei și a insignei de pionier, copiii trebuiau să rostească și un angajament, care a suferit unele modificări de-a lungul timpului. În perioada Republicii Populare Române angajamentul avea următorul conținut „eu tânăr pionier al Republicii Populare Române mă angajez în fața tovarășilor mei să fiu credincios popoului roman și cauzei Partidului Muncitoresc Român, să fiu un luptător dârz, cinstit și curajos pentru victoria socialismului. Făgăduiesc să învăț și să mă comport în așa fel încât să devin un cetățean demn al patriei mele – Republica Populară Română”⁴.

În intervalul 1966-1975 angajamentul pionierului a avut următoarea formă: „voi învăța și voi munci pentru a deveni fiu de nădejde al patriei mele Republica Socialistă România; voi fi credincios popoului și Partidului Comunist Român; voi respecta neabătut îndatoririle pionierești”⁵. În 1975 este introdusă o diferențiere pe categorii de vârstă a pionierilor, în prima grupă intrând cei din clasele II-IV, iar în cea de-a doua pionierii din clasele V-VIII. Angajamentul pionierului, rostit și semnat la intrarea în organizație de pionierii din prima categorie era „eu, intrând în rândurile Organizației Pionierilor, mă angajez să-mi iubesc patria, să fiu harnic și să disciplinat, să cinstesc cravata roșie cu tricolor”⁶. Pentru pionierii din clasa a V-a este introdus „legământul pionierului”, care avea un conținut identic cu cel al „angajamentului pionierului” folosit în perioada 1966-1975.

În mod asemănător organizațiilor de masă, dar nu numai, și Organizația Pionierilor a adoptat o emblemă, considerată reprezentativă, transpusă și într-o insignă cu rol de recunoaștere a membrilor organizației. Purtare insignei avea un dublu rol: de afirmare a statutului de membru față de persoanele din afara organizației, iar în plan intern, înmânarea insignei reprezenta acceptul de apartenență la organizație. În cazul Organizației Pionierilor situația este ușor atipică având în vedere că elementul central care atesta calitatea de pionier nu era insigna, ci cravata roșie de pionier. Emblemele adoptate de Organizația Pionierilor de-a lungul timpului pot fi împărțite în două categorii, în funcție de perioada în care au fost utilizate și de modelul folosit. În prima categorie sunt incluse cele două embleme din perioada 1949-1966 iar în cea de-a doua, insigna folosită în timpul Republicii Socialiste România (1966-1989).

³ Statutul 1971, p. 5.

⁴ Regulamentul 1959, p. 11-12.

⁵ Statutul 1971, p. 14.

⁶ Statutul 1975, p. 17-18.

1. Insigna Organizației Pionierilor din Republica Populară Română folosită în perioada 1949-1957

Emitent: Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor

Atelier: Monetăria Statului, IPMS Arad și ateliere locale.

Caracteristici tehnice: insigna are lungimea de 2,3 cm și lățimea de 2 cm (**fig. 1**). Aceasta a fost confecționată din alamă cu email cald și oțel cu email cald, varianta din oțel (**fig. 2**) fiind însă foarte rară. Sistemul de prindere consta într-o agrafă atașată pe revers. Insigna confecționată din oțel are un aspect mai rudimentar decât celelalte, fiind posibil ca ea să reprezinte o variantă inițială, sau o insignă emisă într-un atelier local. Posibilitatea ca insigna să fi fost emisă pe plan local este destul de mare dacă avem în vedere că în perioada de început insigna organizației a fost emisă de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor în serii mici. În acest context, nu putem exclude ipoteza că pentru a suplini dificultățile în aprovizionarea cu insigne, unele organizații locale să fi emis propriile insigne prin mijloace proprii în ateliere locale (posibil cu ajutorul părinților care lucrau în fabrici de specialitate). Un indiciu ar putea fi și faptul că piesa este realizată din oțel, în condițiile în care insignele realizate de „IPMS Arad” pentru Organizația Pionierilor au fost confecționate din alamă. Aspectul diferit se datorează, probabil, faptului că insigna nu a fost realizată după o schemă pusă la dispoziție de IPMS Arad, matrița fiind realizată după desene ale emblemei organizației. Posibilitatea ca insigna să fi fost realizată de pionieri, în cadrul unor cercuri sau vizite la fabrici ni se pare destul de puțin probabilă, având în vedere că realizarea unei matrițe presupune un proces laborios și cunoștințe de specialitate. Și la varianta din alamă există o versiune a insignei cu un aspect rudimentar (**fig. 3**), apărută probabil în condiții similare (aspectul este, însă, diferit față de cel al insignei din oțel, fiind produse în centre diferite, sau reprezentând emisiuni diferite).

Descriere: insigna are formă aproximativ ovală. În partea de jos este reprezentată o jumătate de roată dințată, care se continuă pe fiecare parte cu câte un spic de grâu, toate din alamă nepictată, sau oțel la varianta confecționată din acest material. Interiorul insignei este realizat din email cald de culoare roșie și este împărțit orizontal, aproximativ la jumătate, printr-o eșarfă roșie (realizată tot din email cald) pe care este scris cu majuscule „TOT ÎNAINTE”, reprezentând răspunsul la deviza pionierilor din această perioadă „Pentru cauza lui Lenin și Stalin înainte”. Sub eșarfă sunt reprezentate simbolurile comunismului, secera și ciocanul încrucișate (realizate din alamă), iar deasupra eșarfei o flacăra din email roșu cu baza din alamă. Cele trei vârfuri ale flăcării depășesc înălțimea spicelor de grâu.

Insigna era de inspirație sovietică având în vedere modelul și culorile utilizate, alături de ideea de a marca și răspunsul la deviza pionierilor români „Tot înainte”. Menționăm că deviza pionierilor din URSS era „Gata întotdeauna”. De asemenea, insigna reunește o serie de idealuri comuniste din perioada respectivă, care se considera că trebuie insulfate și copiilor, reprezentate de industrializare și clasa muncitoare (roata dințată); creșterea productivității în agricultură, incluzând țaranii (cele două spice) și comunismul (secera și ciocanul), considerat un factor de progres și creatorul unei societăți ideale. Instructorii de pionieri erau constant instruiți ca în activitatea cu pionierii să încerce prin toate mijloacele „să educe copiii în spiritul dragostei față de munca productivă și al dorinței ca după terminarea școlii să învețe meserii ca: lăcătuș, electrician,

strungar, sudor, tractorist, miner etc. [...] și să dezvolte în rândul copiilor dragostea față de clasa muncitoare și țărâniea muncitoare”⁷. De asemenea, în anul școlar 1955-1956 a fost introdusă prima dată, experimental, practica agricolă pentru pionierii din clasele V-VIII⁸, iar organizarea de vizite ale unităților de pionieri la GAZ-uri (gospodării agro-zootehnice) și SMT-uri (stații de mașini și tractoare), concomitent cu încercările de a promova avantajele colectivizării în agricultură, constituiau elemente de bază și cotidiene din viața organizației. Nu este de mirare că numărul pionierilor care după terminarea școlii generale decideau să urmeze cursurile unor școli tehnice de mecanici agricoli și alte specializări conexe reprezenta un motiv de mândrie pentru instructori.⁹ Aceștia țineau chiar și evidența pionierilor care declarau că intenționează să urmeze astfel de meserii (ex. tractoriști)¹⁰.

Reunirea simbolurilor respective pe insigna Organizației Pionierilor din Republica Populară Română reprezenta o enumerare a idealurilor spre care trebuiau să tindă pionierii și care aveau rolul să le călăuzească pașii în pregătirea școlară și mai târziu în viață.

Asemănarea cu insigna folosită de organizația pionierilor „I. V. Lenin” din URSS (**fig. 4**) era un efect al influenței puternice exercitată de acest stat asupra Republicii Populare Române în toate domeniile și un îndemn de a urma îndeaproape exemplul pionierilor sovietici. Legătura strânsă care se dorea să existe între organizațiile de pionieri din Republica Populară Română și URSS erau explicit stipulate în regulamentele și statutele Organizației Pionierilor din Republica Populară Română, care prevedeau că: „Organizația pionierilor educă școlarii în spiritul prieteniei și frăției cu pionierii Uniunii Sovietice și ai celorlalte țări prietene patriei noastre [...]”¹¹ și faptul că „întreaga activitate a organizației pionierilor din Republica Populară Română ține seama [...] și se călăuzește permanent în munca sa de bogata experiență a organizației pionierilor I.V. Lenin din Uniunea Sovietică”¹². Aceste prevederi au fost păstrate până în 1966, când au fost operate unele modificări.

2. Insigna Organizației Pionierilor din Republica Populară România folosită în perioada 1957-1966

Emitent: Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor.

Atelier: Monetăria Statului și IPMS Arad.

Caracteristici tehnice: insigna există în două variante cu model identic, dar diferențiate prin dimensiune: varianta mare (**fig. 5**) are lungimea de 2,5 cm și lățimea de 2,15 cm, iar cea mică (**fig. 6**) lungimea de 2,4 cm și lățimea de 2 cm. Ambele variante sunt confecționate din alamă cu email cald. Sistemul de prindere consta într-o agrafă atașată pe revers.

Descriere: insigna este similară celei folosite în perioada anterioară, singura modificare constând în înlocuirea textului „TOT ÎNAINTE” cu „SINT GATA ÎNTOTDEAUNA”, care reprezenta răspunsul la noua deviză a pionierilor „La luptă pentru cauza

⁷ Lucrările 1957, p. 36.

⁸ *Ibidem*, p. 17.

⁹ *Ibidem*, p. 27.

¹⁰ *Ibidem* 1957, p. 28.

¹¹ Regulamentul 1959, p. 5; Regulamentul 1964, p. 5.

¹² Regulamentul 1959, p. 7; Regulamentul 1964, p. 7.

Partidului Muncitoresc Român fii gata”¹³. În mod ironic, noua deviză era asemănătoare cu cea folosită de organizația cercetașilor din români în intervalul 1915-1936 „Gata oricând”¹⁴. Dimensiunea literelor poate varia, existând o variantă cu litere mici și alta cu litere mai mari.

La varianta mare a insignei și literele folosite pentru a scrie deviza sunt mai mari, iar secera și ciocanul sunt, și ele, mai masive decât cele care apar pe varianta mai mică a insignei. Având în vedere aspectul și modalitatea de realizare putem presupune că insigna mai mare este anterioară celeilalte.

Insigna a fost adoptată în cadrul procesului de destalinizare a țării și modificării statutului Organizației Pionierilor din Republica Populară Română în mod corespunzător. Trecerea la această insignă a fost făcută în intervalul iulie 1957 – noiembrie 1957. La această concluzie s-a ajuns prin studierea emblemei Organizației Pionierilor folosită pe materialele de propagandă, în special reviste și alte publicații destinate pionierilor și instructorilor de pionieri.

3. Insigna Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România folosită în perioada 1966-1989

Emitent: Consiliul Național al Organizației Pionierilor.

Atelier: Monetăria Statului și întreprinderea Arădeanca.

Descriere: insigna are formă aproximativ ovală (**fig. 7**). În partea de jos este reprezentată o jumătate de roată dințată, care se continuă pe fiecare parte cu câte un spic de grâu, realizate din alamă, sau aluminiu, în funcție de variantă. În cazul variantei din aluminiu, acesta poate fi vopsit auriu (**fig. 13**), sau lăsat ca atare (**fig. 14**). În spațiul din interiorul roții dințate apare steagul Republicii Socialiste România (albastru stânga, galben la mijloc și roșu în dreapta) cu o stemă marcată în mijlocul culorii galbene. Deasupra steagului este desenată o carte albă deschisă, deasupra căreia pornește o flacără roșie cu baza aurie, cele trei vârfuri ale flăcării depășind înălțimea spicelor de grâu. Spațiul dintre flacără și spice este de culoare albă.

Noua versiune a insignei a fost adoptată după plenara Comitetului Central al Partidului Comunist Român din aprilie 1966, pe durata căreia s-a stabilit ca Organizația Pionierilor din Republica Socialistă România să fie condusă nemijlocit de partid, adică prin eliminarea Uniunii Tineretului Comunist ca element intermediar. După acest moment, art. 53 din statutul Partidului Comunist Român preciza că partidul conduce nemijlocit Organizația Pionierilor din Republica Socialistă România dar încredința „sarcina îndrumării unităților și detașamentelor de pionieri cadrelor didactice, în calitate de comandanți-instructori”¹⁵.

Inaugurarea noii insigne a avut loc pe 11 noiembrie 1966, în incinta Palatului Marii Adunări Naționale din București, când primele exemplare au fost acordate în cadru

¹³ Regulamentul 1959, p. 12.

¹⁴ În intervalul 1936-1937 cercetașii români au folosit deviza „Credință și muncă pentru țară și rege, gata la datorie!”. După desființarea Organizației Cercetașilor români, în 1937, și crearea organizației Straja Țării, aceasta din urmă a folosit până în 1940, când a fost la rândul său desființată, deviza „Credință și muncă pentru țară și rege”. După 1989, cercetașii români au adoptat vechea deviză „Gata oricând”.

¹⁵ Statutul PCR, art. 53.

festiv, conducerii Partidului Comunist Român, în frunte cu Nicolae Ceaușescu¹⁶. Aspectul insignei reprezintă o schimbare semnificativă față de cele două modele anterioare de inspirație sovietică. Totuși, o serie de elemente au fost păstrate (flacăra, roata dințată, spicele de grâu și forma insignei), dar într-o formă modificată. Noua formă a insignei dorea să sugereze atât continuitatea, prin păstrarea formei și a unor elemente considerate utile din punct de vedere simbolic, cât și trecerea într-o nouă etapă. Un alt aspect care se remarcă la o analiză comparativă a insinelor Organizației Pionierilor din România este faptul că cea folosită în intervalul 1966-1989 are un aspect mai vesel ca urmare a folosirii mai multor culori decât variantele anterioare, care au mai degrabă un aspect sobru, în realizarea lor fiind folosite doar culorile alb și roșu.

În mod similar perioadei anterioare insigna s-a dorit o reunire a idealurilor comuniste referitoare la clasele sociale și ramurile de activitate economică, combinate cu elemente naționale:

- roata dințată reprezenta industria și prin extensie persoanele angrenate în această ramură de activitate. Includerea sa era un imbold adresat pionierilor ca în viitor să se orienteze spre acest domeniu, deosebit de apreciat și bine-văzut în perioada comunistă, indiferent dacă ajungeau acolo ca muncitori sau ingineri;

- spicele simbolizau agricultura și țăranii, un alt domeniu de activitate important, cu care pionierii luau contact în perioada practicii obligatorii în agricultură, pe durata căreia erau trimiși să ajute la diverse munci agricole;

- cartea deschisă reprezenta școala, dorința de a învăța și faptul că organizația pionierilor era destinată școlărilor, iar într-o abordare extinsă intelectualii;

- flacăra este posibil să reprezinte o îmbinare între „făclia cunoașterii”, ca simbol al instituției școlare și flacăra comunistă.

Apariția steagului Republicii Socialiste România pe insignă, în locul rezervat anterior simbolurilor comunismului, secera și ciocanul încrucișate, a reprezentat o declarație puternică în sensul imprimării unui caracter național mult mai pronunțat organizației. De asemenea, pe noua insignă nu mai apare nici un text, spre deosebire de o mare parte a insinelor folosite de organizațiile pionierilor din statele socialiste pe care apărea scrisă deviza pionierilor din țara respectivă (de obicei „Tot înainte” sau „Sunt gata”), sau numele persoanei care patrona organizația din țara respectivă (ex. José Martí, în cazul organizației din Cuba). Menționăm că deviza pionierilor folosită în perioada 1966-1989 era „Pentru gloria poporului și înflorirea României socialiste, pentru cauza partidului – înainte!”, iar răspunsul la ea „Tot înainte”¹⁷. Deși se constată o revenire la deviza inițială, folosită în intervalul 1949-1957, referirile sunt clar diferite (România, poporul român și Partidul Comunist Român, adică elemente naționale) comparativ cu cele anterioare (cauza lui Lenin și Stalin, care reprezentau o trimitere la elemente și factori externi).

După 1966 sunt eliminate din statutul Organizației Pionierilor prevederile explicite referitoare la colaborarea strânsă care trebuie să existe între pionierii români și cei sovietici, precum și faptul că organizația pionierilor „I.V. Lenin” din URSS trebuia să constituie un model demn de urmat. Locul lor este luat de unele cu un caracter mai general referitoare la „educarea școlărilor în spiritul internaționalismului socialist, al

¹⁶ *Scânteia*, anul XXXVI, nr. 7060 din 12 noiembrie 1966, *Consfătuirea de constituire a Consiliului Național al Organizației Pionierilor*.

¹⁷ Ghidul 1985, p. 37.

prieteniei cu copiii din țările socialiste sub semnul păcii și prieteniei între popoare”. De asemenea, organizației îi sunt trasate o serie de sarcini referitoare la stimularea dialogului interetnic, în interiorul Republicii Socialiste România, „contribuie la întărirea prieteniei și frăției dintre copiii români și cei din rândul naționalităților conlocuitoare”.¹⁸ Acest paragraf este înlocuit în edițiile ulterioare cu „contribuie la întărirea prieteniei și frăției dintre copiii români, maghiari, germani și de alte naționalități din țara noastră”.¹⁹ Evidențierea distinctă a acestor două minorități avea la bază statutul aparte de care se bucurau pionierii membrii ai acestor etnii, Consiliul Național al Organizației Pionierilor editând pentru ei reviste în limbile maghiară și germană (*Jóbarát, Napsugár* etc.).

Din punct de vedere funcțional, insignele utilizate în intervalul 1966-1989 pot fi împărțite în trei categorii: insigna purtată la uniformă și bască, insignele pentru rever și insigna purtată pe paftaua centurii de pionier. Toate insignele, indiferent de destinație, aveau același desen, diferențele fiind reprezentate de dimensiuni, modalitatea de fabricare și sistemul de prindere.

a. Insigna pentru uniformă și bască

Insignele din această categorie sunt variate din punct de vedere al dimensiunilor și modalității de realizare putând fi confecționate din alamă, oțel sau aluminiu, cu email cald sau rece, plastifiate sau doar vopsite. De asemenea, varianta mare a insignei apare atât într-o varianta plată, cât și într-una convexă. Varietatea mare a fost generată de perioada lungă de întrebuițare (23 ani) și faptul că au fost emise în tiraje mari și în ateliere diferite, fiecare atelier realizând propriile matrite. Un element important a fost reprezentat și de circumstanțele economice din perioada comunistă, după 1985 insignele fiind realizate și din aluminiu pentru a economisi metalele feroase. Mai jos redăm o listă a variantelor insignei în această perioadă (diferențele avute în vedere sunt legate de dimensiunile și materialul folosit la realizarea lor; dimensiunile sunt indicate folosind cotele maxime):

- varianta mare, alamă cu email cald, 2,55x2,05 cm (**fig. 7**);
- varianta mare bombată, alamă cu email cald, 2,55x2,05 cm (**fig. 8**);
- varianta mare, alamă vopsită și plastifiată, 2,55x2,05 cm (**fig. 9**);
- varianta mare, oțel cu email cald, 2,55x2,05 cm (**fig. 10**);
- varianta mică, alamă vopsită și plastifiată, 2,2x1,8 cm (**fig. 11**);
- varianta mică, aluminiu vopsit, 2,25x1,8 cm (**fig. 12**);
- varianta mică, aluminiu vopsit galben și plastifiat, 2,25x1,8 cm (**fig. 13**);
- varianta mică, aluminiu lăsat în culoarea sa naturală, neplastifiat, 2,25x1,8 cm (**fig. 14**).

Toate insignele, indiferent de dimensiune și materialul folosit, aveau ca sistem de prindere o agrafă atașată pe revers.

Referitor la diferența de dimensiune care apare între insigne, este posibil ca varianta mai mare să fi fost concepută pentru a fi purtată pe piept iar cea mică pe bască, dar, cu timpul, această diferențiere nu a mai fost luată în considerare, insignele fiind folosite aleator. O altă posibilitate este ca varianta mică să fi apărut după 1980, odată cu cea din aluminiu, când în industrie începuse să se pună accent pe economisirea maximă a metalelor feroase. De asemenea, trebuie luat în considerare și faptul că numeroase

¹⁸ Statutul 1971, p. 7-8.

¹⁹ Statutul 1975, p. 7. Prevederile sunt menținute și în edițiile următoare (1980 și 1985).

insigne emise de Organizația Pionierilor au trecut printr-un proces similar de reducere a dimensiunilor (ex. *Meritul pionieresc*, *Patrula școlară de circulație*, *Pionier de frunte etc.*)²⁰. Un indiciu în sprijinul ipotezei formulate ar putea fi faptul că varianta mică a insignei apare doar plastifiată, nu și cu email cald, situație care sugerează că este mai recentă.

b. Insigna pentru rever

Și aceste insigne sunt variabile ca dimensiune și aspect din motive similare. Toate au ca sistem de prindere un ac. Mai jos redăm o listă a variantelor de insignă existente:

- varianta mare, alamă cu email cald, $l = 1,8$ cm, $l = 1,4$ cm, ac de prindere 4 cm (fig. 15);

- varianta mijlocie, alamă vopsită și plastifiată, $1,2 \times 0,95$ cm, ac de prindere 3,3 cm (fig. 16);

- varianta mică, alamă vopsită, neplastifiată, $0,9 \times 0,75$ cm, ac de prindere 3,5 cm (fig. 17);

- varianta mică, alamă vopsită, plastifiată, $0,9 \times 0,75$ cm, ac de prindere 3,5 cm (fig. 18).

Prezența flăcării de culoare galbenă pe varianta mare (fig. 15) reprezintă o eroare apărută în timpul procesul tehnologic care a afectat întreaga serie. În general, inconsecvența în folosirea culorilor este destul de frecventă la insignele emise de Organizația Pionierilor, producătorii neacordând o atenție prea mare în sensul folosirii aceleiași nuanțe de culoare pentru diferitele emisiuni ale aceleiași insigne. Aspectul este ușor de observat în cazul culorii albastre (mai ales la variantele din alamă vopsită și plastifiată), care variază de la albastru intens la albastru-verzui, sau chiar verde foarte închis și la culoarea roșie, care poate avea diverse nuanțe și intensități.

Au existat și situații când, în absența pigmentului necesar, s-a recurs la utilizarea unui pigment cât mai apropiat sau chiar complet diferit, fără a se ține cont că rezultatul final va fi o insignă neconformă cu normele și celelalte insigne aflate deja în circulație și un aspect ciudat (ex. albastru în loc de maro, maro în loc de gri etc.). În cazul de față având în vedere că este vorba de o insignă a Organizației Pionierilor, emisă într-o variantă mai puțin întâlnită, folosirea unei culori greșite poate părea surprinzătoare. Există două scenarii posibile pentru a explica folosirea unei culori greșite: a) atelierul producător nu a avut în stoc suficient pigment de culoare roșie și în consecință a preferat să îl folosească pe cel existent pentru realizarea steagului de pe insignă, iar pentru flăcără a fost aleasă culoarea galbenă, sperându-se că eroarea nu va fi prea evidentă; b) alegerea culorii greșite s-a făcut ca urmare a faptului că muncitorii au lucrat după o schemă de culori greșită sau pur și simplu au încurcat pigmenții. Emiterea unei insigne cu erori de culoare nu reprezintă o noutate în cazul insinelor realizate pentru organizația pionierilor existând și alte cazuri similare, când au fost puse în circulație insigne cu defecte de fabricație: text greșit sau incomplet, culori greșite sau medalii care aveau atașat discul de baretă într-o direcție greșită. De cele mai multe ori insignele cu aceste defecte erau puse în circulație pentru a nu rămâne cu ele în stoc sau a reface întreaga comandă, considerându-se că ele nu prezintă o importanță deosebită.

c. Insigna pentru paftaua centurii de pionier

La fel ca în cazul celorlate insigne din această perioadă și aceasta prezintă numeroase variații. Ca sistem de prindere erau folosite două piciorușe atașate pe revers,

²⁰ Tabără 2011, p. 102.

care erau introduse într-un spațiu anume rezervat de pe pafta. Redăm mai jos o listă a variantelor întâlnite:

- 1,9x1,6 cm, alamă cu email cald (**fig. 19**);
- 1,9x1,6 cm, alamă vopsită și plastifiată (**fig. 20**);
- 1,8x1,4 cm, alamă cu email cald (**fig. 21**);
- 1,8x1,4 cm, alamă vopsită (**fig. 22**).

Menționăm că acest tip de insignă a fost emis și după 1989 (în special după 2005), cu scopul de a valorifica interesul populației pentru perioada comunistă și obiceiul marilor companii de a organiza petreceri tematice pentru angajați (sub forma unor carnavaluri), unele dintre ele având ca subiect pionierii (în acest context organizatorilor li s-a părut mai comod și eficient din punct de vedere al timpului și resurselor alocate să creeze noi articole de pionier decât să le achiziționeze de la târgurile de antichități). În paralel au fost create și numeroase cravate de pionier. Insignele emise după 1989 au un aspect neîngrijit (**fig.23**) fiind realizate din alamă vopsită, dar fără a se acorda atenție detaliilor sau rezultatului final (ca urmare a faptului că se dorea un produs ieftin, adresat unor necunoscători). La o analiză comparativă se observă, pe lângă vopsirea inestetică și faptul că nici modelul original nu a fost urmat cu strictețe, insigna fiind realizată după o matriță aproximativă.

Criterii de acordare

Conform statutelor și regulamentelor Organizației Pionierilor, insigna era purtată de toți membrii organizației. Aceasta le era acordată în cadrul ceremonialului prin care deveneau pionieri²¹. Cele două insigne folosite în intervalul 1949-1966 nu au fost foarte larg răspândite în rândul pionierilor, aspect care reiese destul de evident din studierea materialului fotografic din perioada respectivă în care apar pionieri și din discuțiile purtate cu persoane care au fost membre ale Organizației Pionierilor în intervalul respectiv. Situația a fost generată de numărul relativ mic de insigne produse în raport cu numărul pionierilor și distribuția lor neuniformă la nivelul țării, insignele fiind cu atât mai rare cu cât unitatea școlară era mai departe de centru, pionierii din mediul rural fiind cei mai vitregiți. Deficiențele în aprovizionarea elevilor cu articole pionierești au fost recunoscute și de conducerea organizației care, în directivele sale, recomanda adoptarea unor măsuri mai energice pentru ca toți pionierii să aibă uniforma completă. În această perioadă au existat cazuri când instructorii de pionieri au anunțat că nu mai pot primi noi școlari în organizație din cauza lipsei cravatelor²².

Faptul că în primii ani de existență ai Organizației Pionierilor insigna de apartenență nu era acordată pe scară largă și nici nu i se acorda prea multă atenție reiese și din studiul fotografiilor din perioada de început a pionierilor români, în care aceștia apar foarte rar purtând insigna organizației. O situație similară reiese și din studiul revistelor pentru pionieri (*Cravata roșie, Licurici, Pogonici, Scânteia pionierului, Instructorul de pionieri etc.*) în care benzile desenate care redau întâmplări cu pionieri puneau accent doar pe portul cravatei roșii, nu și pe cel al insignei care nu era reprezentată. Și în cazul emisiunilor filatelice care marcau un an (1950), doi ani (1951) și trei ani (1952) de la crearea Organizației Pionierilor din Republica Populară Română, doar pe timbrele emise în 1952 pionierii sunt înfățișați purtând insigna organizației, însă și în acest caz doar pe un timbru din cele trei ale seriei. De asemenea, în cadrul ceremoniei de creare a primelor detașamente pionierești din România (29 aprilie 1949, București), copiilor le-

²¹ Regulamentul 1959, p. 11; Statutul 1971, p. 11.

²² Lucrările 1957, p. 37.

au fost înmânate doar cravate roșii, nu și insigne²³. Ulterior, numărul insinelor distribuite a început să crească, odată cu instituționalizarea în statut a faptului că insigna trebuia acordată la intrarea în organizație.

Situația s-a îmbunătățit considerabil după 1970, când Monetăria Statului a început să emită tiraje mai mari. Insigna era acordată în cadrul ceremonialului de primire în organizație, însă ea trebuia achiziționată individual de fiecare viitor pionier²⁴. Anterior ceremonialului insigna era predată comandantului unității de pionieri care conducea festivitatea (de cele mai multe ori reprezentat de învățătorul care preda la clasa respectivă), fiindu-le ulterior returnată alături de cravată.

Modalitate de purtare. Toate insignele organizației, indiferent de perioadă, erau purtate pe partea stângă a pieptului²⁵, în mod normal central, deasupra buzunarului. Conducerea organizației pionierilor nu a emis niciodată un regulament sau instrucțiuni precise referitoare la modul în care trebuiau purtate insignele și medaliile, în sensul precizării unor repere exacte în funcție de care trebuiau prinse pe piept și stabilirii unei ierarhii asemănătoare celei din sistemul național de decorații între diferitele insigne și medalii, limitându-se la a menționa dacă trebuiau purtate pe partea stângă sau cea dreaptă. Din acest motiv și regulamentele organizației sau alte materiale tipărite s-au limitat constant la precizarea relativ vagă că insigna organizației trebuia purtată pe partea stângă a pieptului.

Singurul loc în care este precizat clar modul de purtare al insinelor este Regulamentul de aplicare al Hotărârii nr. 820 privind uniforma pentru comandanții de pionieri și pentru activiștii Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România, în care se precizează că „însemnele și distincțiile primite se poartă în partea stângă a uniformei, la mijlocul și deasupra buzunarului”²⁶. Totuși, nu ne putem pronunța dacă prevederile menționate ar fi trebuit aplicate și pionierilor, teoretic el fiind destinat doar cadrelor care lucrau cu pionierii nu și acestora explicit. Materialul fotografic în care sunt reprezentați pionieri arată că cea mai mare parte a copiilor purta insigna pe partea stângă a pieptului, însă neuniform, în funcție de propriile gusturi, sau după cum li se părea potrivit. Pentru a accentua ideea lipsei de uniformitate în domeniu, menționăm că au fost identificate și cazuri în care insigna era purtată pe partea dreaptă a pieptului.

Pionierii purtau insigna organizației și cravata de pionier zilnic²⁷ (inclusiv la uniformă școlară), nu doar cu ocazia ceremonialului pionieresc, sau când îmbrăcau uniforma de pionier, care era folosită la adunările și manifestațiile pionierești, demonstrații, parade și serbări școlare²⁸.

²³ ANR-CC-PCR, dosar 83/1949.

²⁴ Regulamentele apărute după 1975, inclusiv, nu mai menționează faptul că pionierii primeau insigna și cravata în cursul ceremonialului de intrare în organizație, însă precizau că „pionierii poartă uniformă, cravată roșie cu tricolor, insigna și însemne pionierești (Regulamentul 1975, p. 61, Regulamentul 1980, p. 57). Chiar dacă insigna nu era acordată în timpul ceremonialului de intrare în organizație, accentul fiind pus pe înmânarea cravatei de pionier, pionierii primeau dreptul să o poarte după acest moment.

²⁵ Regulamentul 1959, p. 11.

²⁶ Hotărârea nr. 820 privind uniforma pentru comandanții de pionieri și pentru activiștii Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România, publicată în Buletinul Oficial nr. 116 din 1 octombrie 1970, Regulamentul de aplicare, cap. I, pct. 5.

²⁷ Regulamentul 1959, p. 13; Regulamentul 1964, p. 13. Prevederea este menținută și în edițiile următoare ale regulamentului, chiar dacă sub o formă diferită sau inclusă la alte capitole.

²⁸ Regulamentul 1964, p. 16.

Uniforma de pionier consta din cămașă albă și pantaloni lungi sau scurți (în general erau folosiți pantalonii de la uniformă școlară) pentru băieți și cămașă albă, fustă plisată și ciorapi trei sferturi albi pentru fete. Ciorapii trei sferturi albi erau purtați și de băieți dacă foloseau pantaloni scurți. La pantaloni și fustă era purtată o centură de piele (sau imitație) crem, pe paftaua căreia era prinsă o emblemă a Organizației Pionierilor. Cămașa avea mânecă lungă, epoleți și două buzunare cu clapă aplicate pe piept și închise cu un nasture. Pe mâneca stângă a cămășii era cusută o emblemă a Organizației Pionierilor, diferențiată pe categorii de vârstă (fond albastru pentru pionierii din clasele II-IV, respectiv fond galben pentru cei din clasele V-VIII). Pe cap pionierii din ciclul primar purtau o bască de culoare albă, iar cei din ciclul gimnazial una de culoare bleumarin. Basca se purta înclinată spre partea dreaptă. Regulamentele nu făceau referire la încălțăminte care trebuiau purtată la uniforma de pionier. Cravata avea forma unui triunghi isoscel, dimensiunea laturii lungi putând varia între 83 și 90 cm, cele două laturi egale având o lungime de 53 cm. De-a lungul laturilor egale era cusută o panglică tricoloră, lată de 2 cm²⁹. Cravata se prindea la gât prin intermediul unui inel din plastic transparent, cu diametrul de 0,8 cm sau cu ajutorul unui nod.

Ulterior, este introdusă explicit și noțiunea de „uniformă pentru timp răcoros”, care pentru băieți consta din uniforma școlară, iar pentru fete dintr-o jachetă adaptată uniformei școlare la care erau purtate cravata și celelalte însemne³⁰. Prevederile referitoare la portul însemnelor pionierești la uniforma pentru timp răcoros sunt eliminate din statutele organizației apărute după 1975. Decizie a fost adoptată, probabil, în contextul diversificării accesoriilor și însemnelor pionierești prin introducerea șnururilor pentru diferențierea funcțiilor deținute³¹ în cadrul organizației și a treselor pentru rezultate școlare bune³², care nu mai puteau fi purtate din cauza lipsei epoleților la vestonul uniformei școlare. Totuși, uniforma școlară a continuat să fie folosită în condiții de vreme nefavorabilă.

²⁹ Până în 1972 cravata de pionier era doar roșie, fără banda tricoloră pe laturile sale egale. Decizia de a adăuga tricolorul a fost adoptată în 1972, în cadrul primului Forum Național al Organizației Pionierilor desfășurat la Breaza. După acest moment, până în 1989, în toate referirile oficiale (reviste pentru copii, comunicări, cărți etc.) va fi folosită exclusiv sintagma „cravata roșie cu tricolor”, folosită inclusiv sub forma „purtătorii cravatelor roșii cu tricolor”, iar cea de „cravata roșie” va dispărea. Decizia de a adăuga tricolorul pe cravată de pionier a fost adoptată în cadrul procesului de afirmare națională pentru a evidenția suplimentar caracterul național al Organizației Pionierilor și a insulfa patriotismul la nivelul pionierilor.

³⁰ Statutul 1971, p. 35-36.

³¹ Roșu pentru comandanții de grupă, galben pentru cei de detașament, albastru pentru comandanții de unități și albastru deschis pentru locțiitorii comandanților de unități. Șnururile se purtau fixate cu un capat de epoletul sting, iar cu celalalt de nasturele de la buzunarul de pe aceeași parte a pieptului.

³² Tresele reprezentau distincții individuale acordate anual pionierilor care se implicau activ în activitatea pionierească, obțineau la sfârșitul anului școlar cel puțin media 9 la toate materiile și 10 la purtare și obțineau cel puțin o insignă pe genuri de activități. Tresele aveau culoare albastră pentru pionierii din clasele II-IV și galbenă pentru cei din clasele V-VIII. Acestea erau purtate pe epoleți și puteau fi primite timp de mai mulți ani, chiar și consecutivi, dacă pionierul îndeplinea cerințele.

Pe bască insigna era purtată deasupra axului central al feței³³. Pe catarama centurii de pionier, insigna era prinsă în mijlocul acesteia. Insignele cu ac erau purtate fie la reverul stâng al hainei, fie la buzunarul stâng al cămășii sau hainei. Insignele pentru rever erau purtate, probabil, de activiștii Organizației Pionierilor la hainele civile (când nu purtau uniforma de instructori sau ca semn distinctiv pentru cei care nu îndeplineau funcții de instructori dar erau angajați ai organizației). Insignele ar fi putut fi acordate și invitaților care participau la diversele acțiuni și evenimente organizate de pionieri sau la care participau și aceștia.

Concluzii

Toate cele trei variante de insigne folosite de Organizația Pionierilor de-a lungul timpului au urmărit să redea, prin modelul adoptat, atât idealurile care trebuiau insuflate pionierilor, cât și unele realități și evoluții politice. Legătura strânsă dintre Organizația Pionierilor și situația politică, poate fi urmărită prin evoluția insignei, care a fost marcată de trei evenimente importante. Prima fază corespunde perioadei care a urmat instaurării regimului comunist în România, în timpul căreia URSS și Stalin constituiau principalele surse de inspirație, promovate și urmate. Situația este evidențiată de aspectul tipic comunist al insignei, în modelul său fiind incluse și simbolurile comuniste, secera și ciocanul încrucișat, în detrimentul unor însemne școlare, deși Organizația Pionierilor se adresa elevilor din ciclul primar și gimnazial.

Cel de-al doilea model al insignei folosit de Organizația Pionierilor corespunde perioadei de destalinizare. Deși, la o primă privire insigna nu a suferit modificări importante, fiind schimbat doar textul, la o analiză mai atentă reiese că schimbarea este una majoră, dacă luăm în considerare că textul scris pe insignă reprezenta răspunsul la deviza pionierilor, iar aceasta fusese schimbată. Noua deviză se înscria în „normele destalinizării”, marcând o abordare mai națională, dar cu pronunțat accent politic (cauza Partidului Muncitoresc Român). Totuș putem considera că noua abordare reprezenta un progres real, deviza anterioară îndemnând pionierii să lupte „pentru cauza lui Lenin și Stalin”, o noțiune care nu avea nimic în comun cu valorile naționale, dar reflecta puternica influență sovietică și cultul personalității lui Stalin.

Înscrierea răspunsului la deviză pe insigna purtată zilnic de pionieri avea un scop propagandistic, considerându-se că în acest mod ideile politice care stăteau în spatele Organizației Pionierilor erau mereu în atenția copiilor, facilitând procesul de îndoctrinare politico-ideologică.

Ultima insignă, adoptată de Organizația Pionierilor în 1966 s-a înscris în procesul de răcire al relațiilor dintre România și URSS și imprimării unui caracter național mult mai pronunțat. Se constată o anumită depolitizare a insignei prin eliminarea simbolurilor comunismului și înlocuirea lor cu o carte deschisă, pentru a evidenția că membrii organizației erau școlari iar principală sarcină a Organizației Pionierilor era de a-i sprijini în cursul evoluției școlare, aspecte precizate și în statutul. O altă modificare importantă consta în includerea drapelului național pe insignă, situație care poate fi interpretată ca o declarație în sensul că organizația urmărea interesele naționale și își urma propriul curs, fără a mai fi influențată din exterior (în speță de modelul sovietic).

³³ Hotărârea nr. 820 privind uniforma pentru comandantii de pionieri și pentru activiștii Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România, publicată în Buletinul Oficial nr. 116 din 1 octombrie 1970, Regulamentul de aplicare, cap. II, pct. 10.

Procesul de afirmare a ideii naționale a fost întărit în 1972, când pe cravata de pionier a fost adăugată și o bandă tricoloră.

Din punct de vedere al frecvenței cu care cele trei modele ale insignei folosite de Organizația Pionierilor de-a lungul timpului pot fi găsite în prezent (în cadrul târgurilor de antichități, situ-rilor specializate în vânzări pe Internet, magazinelor de antichități etc.) toate sunt foarte comune și ușor de găsit (aspect logic, având în vedere tirajele mari emise). Excepție fac variantele insignei realizate din oțel (**fig. 2 și 10**), care sunt printre cele mai rare insigne din categoria celor de pionieri și cea confecționată din aluminiu lăsat în culoarea sa naturală (negalvanizat) (**fig. 14**). La fel de rară este și varianta locală a insignei din perioada 1949-1957 (**fig. 3**).

Lista ilustrațiilor / Illustration List

- Fig. 1 – Insigna Organizației Pionierilor (1949-1957), alamă cu email cald, scara 1,5:1;
Fig. 2³⁴ – Insigna Organizației Pionierilor (1949-1957), oțel cu email cald, scara 1:1;
Fig. 3. – Insigna Organizației Pionierilor (1949-1957), alamă cu email cald - variantă, scara 1:1;
Fig. 4 – Insigna Organizației Pionierilor din URSS, scara 1:1;
Fig. 5 – Insigna Organizației Pionierilor (1957-1966), alamă cu email cald, varianta cu scris mic, scara 1,5:1;
Fig. 6 – Insigna Organizației Pionierilor (1957-1966), alamă cu email cald, varianta cu scris mare, scara 1:1;
Fig. 7 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), alamă cu email cald, varianta mare, alamă cu email cald, scara 1:1;
Fig. 8 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), alamă cu email cald, varianta mare, bombată, alamă cu email cald, scara 1:1;
Fig. 9 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), varianta mare, alamă vopsită și plastifiată, scara 1:1;
Fig. 10 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), varianta mare, oțel cu email cald, scara 1:1;
Fig. 11 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), varianta mică, alamă vopsită și plastifiată, scara 1:1;
Fig. 12 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), varianta mică, aluminiu vopsit, scara 1:1;
Fig. 13³⁵ – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), varianta mică, aluminiu vopsit galben și plastifiat, scara 1:1;
Fig. 14 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989), varianta mică, aluminiu lăsat în culoarea sa naturală, neplastifiat, scara 1:1;
Fig. 15 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru rever, varianta mare, alamă cu email cald, scara 1:1;
Fig. 16 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru rever, varianta mijlocie, alamă vopsită și plastifiată, scara 1:1;

³⁴ Insignele care apar în fig. 2, 10 și 14 se află în colecția domnului Marin Crișu.

³⁵ Insignele care apar în fig. 13 și 22 se află în colecția domnului Iulian Lipovanu.

- Fig. 17 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru rever, varianta mică, alamă vopsită, neplastifiată, scara 1:1;
- Fig. 18 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru rever, varianta mică, alamă vopsită, plastifiată, scara 1:1;
- Fig. 19 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru catarama centurii, alamă cu email cald, scara 1:1;
- Fig. 20 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru catarama centurii, alamă vopsită și plastifiată, scara 1:1;
- Fig. 21 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru catarama centurii, alamă cu email cald, scara 1:1;
- Fig. 22 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru catarama centurii, alamă vopsită, scara 1:1;
- Fig. 23 – Insigna Organizației Pionierilor (1966-1989) pentru catarama centurii, produsă după 1989, scara 1:1;
- Fig. 24 – Ceremonie de primire în Organizația Pionierilor desfășurată într-o sală de clasă. Majoritatea pionierilor poartă insigna folosită în intervalul 1957-1966 în mod corect, pe partea stângă a pieptului. De remarcat că de pe cravate lipsește panglica tricoloră și steagul Organizației Pionierilor din fundal. Steagul era de culoare roșie, pe el fiind scrisă deviza pionierilor, răspunsul la aceasta și desenată o emblemă a organizației³⁶.
- Fig. 25 – Elevă purtând insigna Organizației Pionierilor (modelul 1966-1989) pe uniforma școlară. De remarcat că aceasta este purtată greșit, pe partea dreaptă a pieptului³⁷.
- Fig. 26 – Doi pionieri din ciclul gimnazial (pot fi recunoscuți după basca bleumarin și emblema galbenă de pe mâneca stângă). Fata are un șnur de comandant de grupă (roșu), două trese albastre, titlul „Pionier de frunte” (purtat corect pe partea dreaptă a pieptului) și insigna „Pionier sportiv” (posibil clasa a II-a, purtat greșit pe partea dreaptă). Băiatul are un șnur de comandant de detașament (galben), titlul „Pionier de frunte” (purtat greșit) și două trese albastre. La ambii este vizibile insignele organizației (modelul 1966-1989) de pe bască și catarama centurii de pionier³⁸.

Abrevieri

ANR-CC-PCR – Arhivele Naționale Române, fond Comitetul Central al Partidului Comunist Român, secția organizatorică.

Cutezătorii – Cutezătorii. Revistă săptămânală editată de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, București.

Instructorul de pionieri – Instructorul de pionieri. Revistă lunară editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor, București.

Statutul PCR – Statutul Statutul Partidului Comunist Român.

Tînărul leninist – Tînărul leninist. Revistă lunară editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor, București.

³⁶ Din colecția domnului Iulian Lipovanu.

³⁷ *Cutezătorii*, nr. 7 (73)/1969, (an III), p. 1.

³⁸ Însemnele 1989, p. 1.

Bibliografie

- Carnetul 1983 *Carnetul comandantului instructor*, editat de Casa de Economii și Consemnațiuni a Republicii Socialiste România și Consiliul Național al Organizației Pionierilor, București.
- Conținutul 1984 *Conținutul și metodică activităților cu șoimii patriei și pionierii – manual pentru licee pedagogice*.
- Ghidul 1985 *Ghidul pionierului*, editat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, București.
- Însemnele 1989 *Însemnele și distincțiile Organizației Pionierilor și ale Organizației Șoimilor Patriei*, editat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, București.
- Lucrările 1957 *Lucrările celei de-a III-a consfătuiri pe țară a instructorilor de pionieri fruntași (9-13 februarie 1957)*, editată de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor, București.
- Regulamentul 1959 *Regulamentul Organizației de Pionieri din Republica Populară Română*, editat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor, București.
- Regulamentul 1964 *Regulamentul Organizației de Pionieri din Republica Populară Română*, editat de Comitetul Central al Uniunii Tineretului Muncitor, București.
- Statutul PCR
Statutul 1971 *Statutul Partidului Comunist Român*.
Statutul unităților și detașamentelor de pionieri din Republica Socialistă România, editat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, București.
- Statutul 1975 *Statutul Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România*, editat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, București.
- Statutul 1980 *Statutul Organizației Pionierilor din Republica Socialistă România*, editat de Consiliul Național al Organizației Pionierilor, București.
- Tabără 2011 Tabără Radu, *Principalele distincții oferite de Organizația Pionierilor din Republica Socialistă România*, în *Studia Universitatis Cibiniensis, Series Historica, VIII*.

Fig. 1

Fig. 2

Fig. 3

Fig. 4

Fig. 5

Fig. 6

Fig. 7

Fig. 8

Fig. 9

Fig. 10

Fig. 11

Fig. 12

Fig. 13

Fig. 14

Fig. 15

Fig. 16

Fig. 17

Fig. 18

Fig. 19

Fig. 20

Fig. 21

Fig. 22

Fig. 23

Fig. 24

Fig. 25

Fig. 26